Taino Leadership Summit

Tijdlijn van het woord “taino”, van 1836 tot nu

Wanneer het woord taino voor het eerst opduikt, hoe het werd gespeld en hoe het terechtkwam in boeken, scholen, organisaties en beweringen over DNA.

De bron van elke vermelding is gelinkt in de online tijdlijn: tainoleadershipsummit.com/nl/timeline

1836 — **Rafinesque, The American Nations**
Het boek dat het woord taino bedacht.

1847 — **R. H. Major, Select Letters of Christopher Columbus (Hakluyt Society)**
Materiaal van Chanca, grotendeels ontleend aan Las Casas, met “Tayno” toegevoegd; het staat niet in eerdere exemplaren van de Historia. De spelling “Taino” komt niet voor.

1849 — **Manuel A. Alonso, El Gíbaro**
Het plattelandsleven en de identiteit in Puerto Rico door de ogen van de Jíbaro. Geen taino.

1871 — **Brinton, The Arawak Language of Guiana**
Behandelt Arawak als een taal. Bekritiseert de term taino op pagina 436.

1872–73 — **Los Diputados de Puerto-Rico en las Cortes españolas (gedrukt 1880)**
Toespraken voor de afschaffing. De criollo-afgevaardigden worden boriquena genoemd (p. 62). Geen taino.

1883 — **Bachiller y Morales, Cuba primitiva**
Het eerste herleidbare boek met de passage “Taino, Taino” van Dr. Chanca.

1889 — **Stahl, Los indios borinqueños**
De oorspronkelijke bevolking van het eiland heet in de titel borinqueños.

1893 — **Coll y Toste, Colón en Puerto-Rico**
“Tayno Tayno” in de voetnoten op pagina 47, over Guadeloupe, niet Hispaniola of Cuba. Nitaino op pagina 136, als titel.

1903–04 — **Fewkes, Annual Report of the Bureau of American Ethnology (Smithsonian)**
Pagina 26: taino “may be adopted as a convenient substitute for the adjective ‘Antillian’” (“kan worden aangenomen als handige vervanging van het bijvoeglijk naamwoord ‘Antilliaans’”). Hij citeert “several writers” (“verscheidene auteurs”) zonder ze te noemen.

1916 — **T. A. Joyce, Central American and West Indian Archaeology**
Eerste officiële boek over een taino-cultuur.

1949 — **DIVEDCO opgericht (Afdeling Gemeenschapsonderwijs, 1949–1991)**
Door de Amerikaanse regering gefinancierde democratiseringscampagne, verpakt als kunst en cultuur voor het eiland, uitgevoerd als tweede fase van Operation Bootstrap, onder de naam Operatie Serenity/Serenidad.

1955 — **Instituto de Cultura Puertorriqueña opgericht**
Het cultuurinstituut van de regering van Puerto Rico.

1960 — **Celia Cruz con la Sonora Matancera, lied “Taina” (Mario Tenorio Hevia), Reflexiones de Celia Cruz, Seeco SCLP 9200**
Cubaans lied van Mario Tenorio Hevia, in 1960 uitgebracht door Seeco, New York; zeven jaar vóór de publieke invoering in Puerto Rico met La Buena Herencia (1967).

1967 — **DIVEDCO-film, La Buena Herencia**
Eerste publieke introductie van taino na een campagne van bijna twintig jaar om de Jíbaro-cultuur te marginaliseren en door taino te vervangen.

1968 — **DIVEDCO, Isla y pueblo**
Leertekst voor het basisonderwijs die taino in het onderwijssysteem van Puerto Rico verankerde, en de eerste gedocumenteerde tekst met de spelling Boriken.

1972–73 — **Carrero, Puerto Rico and the Puerto Ricans (Prince George’s County, Maryland)**
Het eerste gedocumenteerde gebruik van taino op Amerikaanse scholen buiten Puerto Rico.

1977 — **Hernández Aquino, Diccionario de voces indígenas de Puerto Rico**
Woordenboek van inheemse woorden uit Puerto Rico.

1978 — **Paseo Taino opgericht, Puerto Rico**
Eerste poging van tainocentrische personen om Jíbaro-muziek als taino in te lijven.

eind jaren zeventig — **Grupo Kaweiro opgericht, Cuba**
Uitbreiding van taino buiten Puerto Rico.

1982 — **Caney Indian Spiritual Circle opgericht als kerk, Pittsburgh**
Op new age gerichte taino-kerk die sterk leunt op pan-inheems-Amerikaanse programma’s.

1988 — **Arrom, uitgave van Panés Relación acerca de las antigüedades de los indios**
Moderne interpretatie van Panés verslag (deel 2, 1994).

ca. 1990 — **Taino Nation of the Antilles opgericht, regio New York**
Pan-inheems-Amerikaanse organisatie die put uit de brede inheems-Amerikaanse cultuur om de taino-cultuur “nieuw leven in te blazen”.

1990–92 — **Irving Rouse, The Tainos: Rise and Decline of the People who Greeted Columbus**
Academisch gestandaardiseerde, pan-inheemse moderne interpretatie van een taino-volk.

1992 — **Consejo General de Tainos Borikanos en Concilio Taino Guatu-Ma-cu A Borikén (non-profit) opgericht, Puerto Rico**
Op optredens gerichte groepen, die vaak over het hele eiland reizen om moderne gechoreografeerde dansen op te voeren die als mogelijk traditioneel worden gepresenteerd.

1992 — **Piri Thomas and Suzie Dod, Puerto Rico: 500 Years of Oppression (Social Justice)**
Openlijk propagandistisch taino-artikel, veel geciteerd als Thomas & Dod.

1998 — **United Confederation of Taino People (non-profit)**
Taino-organisatie met een interne structuur die is ontworpen om een inheems-Amerikaanse “stam” na te bootsen, met termen als inschrijving (enrollment), en die politiek actief werd rond “erkenningsinspanningen” (federale erkenning als inheems-Amerikaanse stam via het Office of Federal Acknowledgment, en internationale erkenning als inheems-Amerikaanse stam via de Verenigde Naties).

2000–heden — **Meer organisaties opgericht**
Ku Karey Spiritual Circle (non-profit; New York, 2000), Naguake (non-profit; Puerto Rico, 2004), Guabancex Viento y Agua (Dominicaanse Republiek, 2008), Higuayagua Taino of the Caribbean (non-profit; regio New York, 2011), Ya’Ya’ Guaili Ara (Bronx, 2012).

2001 — **Martínez-Cruzado, Mitochondrial DNA Analysis Reveals Substantial Native American Ancestry in Puerto Rico**
Het meest geciteerde taino-argument, en ook de meest verdraaide DNA-studie die wordt gebruikt om het taino-concept te bevorderen (uit deze studie komt “60% van de Puerto Ricanen heeft taino-DNA”).

2006 — **Haslip-Viera, The Politics of Taino Revivalism (Centro Journal)**
Artikel met kritiek op de DNA-studie van Martínez-Cruzado uit 2001; het eerste echt openbare artikel dat onjuiste taino-beweringen aanvecht.

2015 — **Haslip-Viera, The “Indigenous” or “Neo-Taino” Movement**
Kritische blik op de neo-taino-beweging.

2020 — **Schroeder et al., Genomic Insights into the Early Peopling of the Caribbean**
DNA-artikel dat taino niet gebruikte, omdat de term een beperkte reikwijdte heeft.

2021 — **Randle Sloan, La fabricación del taino**
Proefschrift dat het taino-concept ontkracht.

2025 — **Tanya Rodriguez, The Taino Lie; The Genome Grift; The Conversion Code**
Drie artikelen die de oorsprong van taino documenteren, de werkwijze van de taino-DNA-zwendel, en hoe het tainoïsme psychologische manipulatie gebruikt om identiteitszoekers tot taino te maken.

2026 — **Het Archief – taino**
De meest volledige bron ter wereld die het taino-concept ontkracht.

© 2026 Taino Leadership Summit · tainoleadershipsummit.com · Voor gebruik in de klas.